

■ Почела производња угља на Пољу „Г“

„Поље будућности“ за бољи квалитет

■ Машине „Помоћне механизације“, међу којима су булдозери, цевополагачи, ровокопачи, дизалице и друге, стална су и неопходна подршка основној механизацији ангажованој на површинским коповима Рударског басена „Колубара“

Садржај

догађаји

05

Празнична посета „Колубари“ и ТЕНТ-у
**Пред ЕПС-ом година развоја
и инвестиција**

актуелно

08

Улагања у 2017. у РБ „Колубара“
**Пројекти за
бољу будућност**

09

Синдикат радника „Електропривреде Србије“
**Конституисан нови
сазив Синдиката**

10

Други јаловински систем „Западног поља“
**Узданица и понос „Тамнаве“
скоро целу деценију**

14

Пословање „Прераде“ у 2017. години
**Пола милиона тона
сушеног угља**

репортажа

15

Из производног погона „Метала“
**Мајсторске
радионице**

17

Радна јединица за
експлоатацију дизалица
Увек много посла

локални мозаик

20

Локално наслеђе и културна баштина
у савременом облику
Дигитални завичај

21

Сећање на спортску легенду
Рада Танасковића
Емоције на паркету

04

Почела производња угља на Пољу „Г“

„Поље будућности“ за бољи квалитет

07

Производни резултати
„Електропривреде Србије“

Рудари ЕПС-а премашили план

11

„Тамнава-Западно поље“

Историјски рекорд

импресум

ЕНЕРГИЈА
КОЛУБАРА

ИЗДАВАЧ: ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ.
ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО

В.Д. ДИРЕКТОРА: Милорад Грчић, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Звездана Јовановић Поповић, РУКОВОДИЛАЦ ОДЕЉЕЊА ЗА ИНФОРМИСАЊЕ И ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Ана Павловић, ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: Милош Павловић, ФОТО-РЕПОРТЕРИ: Александар Рашин и Милан Цвијетић, АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Карађорђева 37, 11550 Лазаревац, ТЕЛЕФОНИ: 011 785 5086, 785 5089, Е-МАИЛ: redakcija@rbkolubara.rs, WEB SITE: www.rbkolubara.rs, НАСЛОВНА СТРАНА: Милан Цвијетић, ЛОГОТИП: Милош Павловић, ШТАМПА: ЈП „Службени гласник“ Београд, ТИРАЖ: 2.500, ПРВИ БРОЈ ЛИСТА РУДАРСКОГ БАСЕНА „КОЛУБАРА“, ПОД НАЗИВОМ „КОЛУБАРА“, ИЗАШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ 24. СЕПТЕМБРА 1960. ГОДИНЕ, ОД 15. НОВЕМБРА 2017. НОСИ НАЗИВ „ЕПС ЕНЕРГИЈА КОЛУБАРА“

„Поље будућности“ за бољи квалитет

Следи измештање
око осам километара
Ибарске магистрале.
Угаљ велике
калоријске вредности
биће кључни
елемент у поступку
хомогенизације, који ће
започети у 2018. години

Са Поља „Г“, новог површинског копа Рударског басена „Колубара“, од 27. децембра 2017. почеле су да пристижу прве тоне угља изузетног квалитета. Почетак рада Поља „Г“ има стратешки значај и осигурава будућност највећег рударског басена и читаве српске енергетике. Тим поводом, рударе су посетили Александар Антић,

министар рударства и енергетике, и Милорад Грчић, в. д. директора „Електропривреде Србије“.

– Отварање Поља „Г“, једног од најважнијих нових експлоатационих поља, које можемо назвати и пољем будућности, веома је важан догађај за „Колубару“ и „Електропривреду Србије“. Реч је о природном наставку копа „Велики Црљени“, а најважнија карактеристика овог лежишта је то што се у њему налази угаљ изузетног квалитета, чак до 8.500 килоцула. Његова експлоатација омогућиће нам да осетно побољшамо укупан квалитет лигнита са „Колубариних“ копова и тако знатно допринесемо повећању ефикасности термоелектрана – рекао је Грчић.

Сумирајући укупне производне резултате у 2017, он је рекао да Рударски басен „Колубара“ годину завршава стабилно.

– Током претходних 12 месеци на површинским коповима произведено је око 700.000 тона лигнита више него у 2016. години. То је заслуга рудара „Колубаре“ и

„Костолца“, као и свих запослених у „Електропривреди Србије“ и за то им дугујем велику захвалност. На крају пословне године, желим да захвалим на одличној сарадњи и бројним стручњацима у Министарству рударства и енергетике и другим државним институцијама чија је помоћ била драгоцен, посебно приликом реализације великих инвестиционих пројеката – рекао је Грчић.

Посету новом копу Грчић је искористио и да најави велике послове у Рударском басену „Колубара“.

– Први од њих, измештање дела Ибарске магистрале у дужини од око осам километара, односи се управо на Поље „Г“. Пројектанти су завршили свој део посла, добили смо све дозволе, а обезбедили смо и потребна средства. Реализација овог пројекта биће једна од најважнијих активности током прве половине године, јер ће омогућити да се нови коп у будућности развија пуним капацитетом. Уз стабилну производњу лигнита одличног

квалитета, какву очекујемо на Пољу „Г“, пред нама је и отварање Површинског копа „Радљево“. Покретањем ових капацитета обезбеђујемо сировине за стабилан рад наших термоелектрана током неколико наредних деценија – рекао је Грчић.

Александар Антић, министар рударства и енергетике, честитао је Грчићу, његовим сарадницима

Велике количине откривеног угља

„Електропривреда Србије“ ушла је у зимску сезону спремна, с великим количинама откривеног угља и попуњеним депонијама.

– На нивоу свих депонија налази се око 1,6 милиона тона угља, од чега је око милион на депонији ТЕ „Никола Тесла“. Очекујемо да ће те резерве бити и повећане. Електроенергетски систем је спреман за најхладнији део зиме који нас тек очекује – рекао је Антић.

и свим рударима на успешној реализацији пројекта отварања новог копа, који има велики значај за српски електроенергетски систем.

— Ово је једно од најбољих лежишта у колубарском рударском басену. Отварајући га као заменик капацитет за површински коп „Велики Црљени“, на којем је експлоатација завршена, изузетно је важно што смо успели да сачувамо и искористимо велики део рударске опреме неопходне за будућу производњу. Такође, треба истаћи да Поље „Г“ има и ту важну компаративну предност да је мали проценат откривке коју треба уклонити да би се дошло до угља — рекао је Антић и објаснио одлуку стручњака да се на новом копу неће „јурити тоне“, односно инсистирати на квантитету у производњи.

— Квалитет овог угља омогућиће нам да унапредимо укупан ниво квалитета лигнита

који из „Колубаре“ иде као термоелектранама и то ће бити приоритет. Када, током 2018. године, уђемо у процес хомогенизације угља, управо са Поља „Г“ добијаћемо „кључни елемент“ за постизање калоријске вредности која нам је потребна за несметан и стабилан рад термоелектрана. Стручњаци оцењују да ће тих 8.500 килоцула до те мере поправити квалитет угља који у великим количинама стиже са „Тамнава-Западног поља“, да ћемо дугорочно моћи да гарантујемо стабилну производњу електричне енергије — објаснио је Антић.

Он је додао да ће послови који су до сада реализовани као део пројекта отварања новог копа, уз измештање Ибарске магистрале и реке Пештан, коштати између 55 и 60 милиона евра. Антић сматра да је то изузетно рентабилна инвестиција у односу на све бенефите који ће из ње произаћи.

— У „Колубари“ радимо заиста озбиљним темпом, а планирамо да тако буде и убудуће. Наредна година доноси нам отварање „Радљева“. Настављамо са поступком експропријације у којем смо већ остварили значајне резултате и улазимо у набавку опреме. За то ће „Електропривреда Србије“ обезбедити око 100 милиона евра сопствених средстава и већ 2019. године требало би да на овом површинском копу отпочнемо прве рударске радове. Ови подаци говоре да се у „Електропривреди Србије“ ради темељно, квалитетно и плански. Желим да похвалим цео тим и још једном честитам рударима на добрим резултатима које су забележили на крају још једне године. У 2017. у ЕПС-у је произведено за четири одсто угља више него у 2016, што је за свако поштовање, с обзиром на тешке услове у којима се радило — рекао је Антић.

А. Павловић

Око 300.000 тона месечно

Предуслов за почетак експлоатације на Пољу „Г“ било је измештање око 2,6 километара реке Колубаре, које је завршено у јулу. Систем за производњу откривке, који је први покренут, „пристигао је“ са „Тамнава-Западног поља“, где је радио откада је завршена експлоатација на „Великим Црљенима“. Роторни багер „Г 900“ на своју позицију транспортован је преко новог корита реке а, као припадајући одлагач, придружио му се „бандваген два“. Током 2018. године на Поље „Г“ са „Западног поља“ требало би да буде транспортован и роторни багер „Г 2“ и тако формиран још један производни систем. Планирано је да се на Пољу „Г“ у зимским месецима просечно произведе око 300.000 тона.

■ Празнична посета „Колубари“ и ТЕНТ-у

Пред ЕПС-ом година развоја и инвестиција

Јавно предузеће „Електропривреда Србије“ успешно је завршило 2017. годину, рудари су откопали више од 39 милиона тона угља, што је други најбољи резултат у историји ЕПС-а, и заједно са запосленима у осталим деловима система омогућили стабилну производњу електричне енергије и снабдевање грађана и привреде — оценили су Александар Антић, министар рударства и енергетике Србије, и Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС другог јануара када су, поводом празника, обишли РБ „Колубара“ и Железнички транспорт Огранка ТЕНТ.

— Поносан сам на резултате које је ЕПС остварио у 2017. години која је била изазовна за производњу угља и електричне енергије. Хидрологија је била изузетно лоша, али смо енергијом и посвећеношћу, посебно у термосектору, то успели да надокнадимо — рекао је Антић.

Он је рекао да очекује да ће у 2018. производња електричне енергије бити повећана за неколико процената и да ће ЕПС тиме дати допринос расту БДП-а, али и расту читаве економије Србије.

— У 2018. ЕПС улази са далеко бољим перформансама

него прошле године. Имамо 1,6 милиона тона угља на депонијама термоелектрана и производња у хидросектору је веома добра. Планирамо озбиљне инвестиције. Убрзано радимо на припреми комплетне документације за изградњу ТЕ „Колубара Б“, која треба да докаже оправданост пројекта. Развијамо пројекте који су будућност Србије и ЕПС-а, а то је више њих из области обновљивих извора енергије — рекао је Антић.

Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС истакао је да је ЕПС 2017. годину завршио позитивно и да ће тај тренд бити настављен.

— Унапређена је производња у рудницима, хидросектору и

термоелектранама. Направљене су велике уштеде, смањени су губици у мрежи, а успели смо и да повећамо наплату за више од шест процената. Пред нама је наставак реализације започетих инвестиција у Костолцу и ТЕНТ-у, као и даље унапређење производње угља у РБ „Колубара“ — рекао је Грчић и додао да су планирана и улагања у нове електране.

Саво Безмаревећ, извршни директор за производњу енергије у ЈП ЕПС, рекао је да ће и ова зимска сезона протећи без икаквих проблема и да капацитети ЕПС-а потпуно спремни дочекују јануар и фебруар, најхладније месеце у години.

Милан Ђорђевић, председник Синдиката радника ЕПС-а, захвалио је председнику Србије Александру Вучићу и Влади Србије на помоћи ЕПС-у у савладавању последица поплава и испуњењу производних планова. Он је додао да су у току преговори за нови посебни колективни уговор за ЕПС који ће, очекује се, ускоро бити договорен.

Ђорђевић је позвао Павла Петровића, председника Фискалног савета Србије, да посети копове, електране и дистрибуције ЕПС-а, да би се уверио у каквим тешким условима раде запослени који обезбеђују енергетску сигурност Србије и престао да их критикује.

Р. К.

Почела градња ТС „Уб 2“

Нова трафостаница донеће уштеде ЕПС-у пошто ће губици електричне енергије бити смањени за око 700.000 киловат-сати годишње

Постављањем камена темеља почела је изградња трафостанице „Уб 2“ 110/35/10 kV, која ће инвестицијом од два милиона евра обезбедити услове за прикључење нових корисника и поуздано снабдевање домаћинства и привреде на подручју Уба. Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС, Дарко Глишић, председник Општине Уб, Бојан Атлагић, в. д. директора ОДС „ЕПС Дистрибуција“ и Зоран Рајовић, извршни директор за дистрибуцију електричне енергије у ЈП ЕПС, заједно су означили почетак радова.

– Изградња ТС „Уб 2“ део је плана „Електропривреде Србије“ за побољшање, модернизацију и проширење дистрибутивне мреже.

Да бисмо од Србије направили што лепше место за живот и сваки грађанин пожељео да остане у Србији, а не да размишља о одласку, неопходно је да изградимо инфраструктуру за нове фабрике. Један од услова за то је и развој електроенергетске мреже. Кроз изградњу нових водова нових трафостаница ми то чинимо и тако доприносимо остварењу циљева Владе и председника Србије – рекао је Грчић.

Он је истакао да није довољно да се само произведе довољна количина електричне енергије за српско тржиште, већ је битно обезбедити поуздано напајање и капацитете за прикључење

нових фабрика и корисника на електромережу.

– Постојећа трафостаница у Убу ради преко максимума. Стручњаци ЕПС-а оценили су да је једино решење изградња нове трафостанице са којом Убљани могу да буду сигурни најмање следећих 20 година и да доводе нове инвеститоре, отварају фабрике и шире насеља. Почетак градње високонапонске ТС „Уб 2“ је још један доказ да испуњавамо све што обећамо и да успешно реализујемо планове, као што смо успели већ другу годину заредом да ЕПС заврши годину са позитивним резултатом – рекао је Грчић.

Извођачи

Посао изградње и опремања нове трафостанице „Уб 2“ добила је група понуђача „Енерготехника-Јужна Бачка“ из Новог Сада, „Електромонтажа“ из Краљева и „W. D. Concord West“ из Београда. Нова ТС 110/35/10 kV Уб 2 гради се на локацији постојеће ТС 35/10 kV. Предвиђена је уградња опреме са најмодернијом технологијом, чиме ће се повећати ефикасност и смањити губици енергије.

Нова трафостаница донеће уштеде ЕПС-у пошто ће губици електричне енергије бити смањени за око 700.000 киловат-сати годишње.

– Нова ТС је веома важна за Уб, као општину која последњих година бележи раст по броју становника и у фази отварање је низ привредних субјеката. Тиме ће се испунити потребе привреде и грађанства. Надамо се да ће у наредних година и по бити завршени радови на ТС „Уб 2“, како је и планирано – рекао је Глишић.

Председник Општине Уб додао је и да очекује да ће се са представницима ЕПС-а договорити око ТС у Чучугама, напонског нивоа 35 kV, чиме ће се заокружити потребе стабилног снабдевања Уба у наредне три деценије.

В. Нешић

■ Ревитализација агрегата ХЕ „Зворник“

Пао рекорд првог дана

Агрегати ХЕ „Зворник“ произвели су 2.619 мегават-сати 12. децембра, што је максимална дневна производња од пуштања у рад ове хидроелектране пре 62 године. Рекорд је постављен првог дана почетка пробног рада ревитализованог агрегата А2, што довољно говори о квалитету и успешности радова.

Дневна производња, која је надмашила досадашњи рекорд од 2.500 мегават-сати, остварена је захваљујући раду два ревитализована агрегата А1 и А2 од по 30 MW инсталисане снаге и агрегата А3 и А4 са по око 25 MW инсталисане снаге. Већа снага ревитализованих агрегата

постигнута је повећањем протока и степена корисности турбина и осталих делова агрегата, што омогућава већу ефикасност и раст производње електричне енергије.

Према уговору са извођачем радова „Voith Hydro“, завршетак пробног рада и преузимање агрегата А2 планирани су за средину јануара 2018, након чега ће почети радови на агрегату А3, за који је почела испорука опреме.

Радови на ревитализацији сва четири агрегата ХЕ „Зворник“ по плану треба да буду завршени у новембру 2019. године.

Пројекат се финансира из зајма немачке Развојне банке KfW у износу од 70 милиона евра, намењених ревитализацији главне електромашинске опреме хидроелектране.

Ј. Б.

■ Производни резултати „Електропривреде Србије“

Рудари ЕПС-а премашили план

Добри резултати у изазовној години остварени су захваљујући инвестиционом циклусу у модернизацију производних капацитета и посвећеном и напорном раду свих запослених у ЕПС-у

Рудари „Електропривреде Србије“ откопали су укупно 39,06 милиона тона угља у прошлој години, што је друга по величини производња у историји компаније. Поред веома сложених технолошких услова, на површинским коповима ЕПС-а произведено је за 1,41 милион тона угља више, односно за четири одсто више него у 2016. години.

Изузетне резултате остварили су рудари костолачког копа „Дрмно“, који су у 2017. години откопали рекордних 9.674.317 тона угља. Производња на „Дрмну“ била је за 563.000 тона већа него

у 2016. години и надмашила је планове за четири процента. На површинским коповима ЕПС-овог Огранка РБ „Колубара“ откопано је 29,3 милиона тона угља, што је два одсто више од плана и 760.000 тона више него 2016. године.

Термоелектране и хидроелектране „Електропривреде Србије“ произвеле су 34,02 милијарде киловат-сати електричне енергије у 2017. години. Производња у термоелектранама износила је 24,25 милијарди киловат-сати, а рекордни резултат забележен је у Костоцу. Сва четири блока Термоелектрана „Костолац“ произвела су 6,86 милијарди киловат-сати електричне енергије. То је до сада највећи производни резултат остварен након ревитализације оба блока у ТЕ „Костолац Б“.

Поуздан рад рудника, електрана и дистрибутивног система „Електропривреде Србије“ обезбедио је стабилно снабдевање грађана и привреде током 2017. године. Добри резултати у изазовној години остварени су захваљујући инвестиционом циклусу у модернизацију производних капацитета и посвећеном и напорном раду свих запослених у ЕПС-у. Очекује се да ће у 2018. производња електричне енергије бити повећана и да ће ЕПС тиме дати допринос расту БДП-а, али и расту читаве економије Србије.

Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС, истакао је да је ЕПС у 2017. унапредио производњу у рудницима, хидросектору и термоелектранама.

– ЕПС је 2017. годину завршио позитивно. То је тренд који ћемо засигурно наставити. Направили смо велике уштеде, смањили губитке у мрежи, успели да повећамо наплату за више од шест процената – рекао је Грчић.

Он је најавио да ће ЕПС наставити започете инвестиције међу којима су изградња новог блока у Костоцу, градња постројења за одсумпоравање димних гасова у ТЕНТ А, унапређење производње угља у „Колубари“, а планирају се улагања у нове електране. Само пројекат у Костоцу вредан је око 650 милиона евра, док ће за набавку опреме за нови колубарски коп „Радљево“ ЕПС издвојити око 100 милиона евра. На изградњи постројења за одсумпоравање на четири блока највеће термоелектране у Србији, који је вредан око 167 милиона евра, више од половине послова радиће домаће фирме.

– Покренули смо много инвестиционих пројеката, јер само улагања ЕПС-у гарантују сигурнију будућност. Ниједан пројекат не би било могуће покренути са „мртве тачке“ без подршке председника Србије, Владе Србије и ресорног министарства – истакао је Грчић.

– У 2018. години ЕПС ће наставити са унапређењем пословања и производних капацитета.

Велики инвестициони циклус у „Електропривреде Србије“ поставио је основе за модернизацију и повећање ефикасности које ће се још већим интензитетом наставити у 2018. години. Улаже се у све делове система – термоелектране, хидроелектране, рударску механизацију, отварање нових копова, обнову и развој мреже. Реализација започетих инвестиционих пројеката и покретање нових обезбедиће раст производње, будућност компаније и развој српске привреде.

Р. Е.

Очување животне средине

Да би рудници и термоелектране, који осигуравају енергетску независност земље наставили да раде, ЕПС улаже у унапређење заштите животне средине којим се испуњавају еколошки критеријуми ЕУ. Већ се реализују и планирају инвестиције у заштиту животне средине од око 860 милиона евра. Предвиђено је да се тих 50 пројеката реализују до 2025. године да би се побољшали квалитет ваздуха, воде и земљишта.

Пројекат

Покренута производња угља на новом површинском копу и набављен најмодернији одлагач за „Тамнава-Западно поље“. Успешно измештени корито реке Колубаре и објекти „Помоћне механизације“. Обезбеђене рударске дозволе и почела изградња трафостанице за „Радљево“

Када је Александар Вучић, председник Србије, поводом првомајских празника посетио рударе на Пољу „Д“, у друштву бројних сарадника и в. д. директора „Електропривреде Србије“ Милорада Грчића, изјавио је да ће 2017. годину у Рударском басену „Колубара“ обележити велика улагања која ће дугорочно обезбедити електроенергетску стабилност наше земље.

– За поуздан рад термоелектрана потребно је да годишња производња лигнита у „Колубари“ износи између 28,5 и 30 милиона тона угља. Да бисмо тај циљ могли да остварујемо и у наредним деценијама, неопходна је реализација капиталних пројеката као што су отварања три нова површинска копа – Поље „Г“, Поље „Е“ и „Радљево“, која нас очекују у веома кратком року – рекао је Александар Антић, министар рударства и енергетике и најавио да ће знатан део средстава бити издвојен и за ревитализацију и модернизацију постојеће рударске опреме.

Потврда најаве највиших државних званичника стигла је већ у јулу, када је, након бројних контрола и припрема, измештена река Колубара свечано „пуштена“ у своје ново корито. То је означило завршетак Друге фазе обимног пројекта регулације, што је био основни услов за почетак рударских радова на Пољу „Г“.

– Реализација овог комплексног посла, чија је вредност 14 милиона евра, показала је да у Србији постоје врхунски стручњаци и компаније на које и у будућности можемо да рачунамо. Водили смо рачуна о свему, изграђено је неколико мостова, а посебно се инсистирало на јачању и изградњи нових насипа да бисмо обезбедили услове за што већу и безбеднију производњу угља – рекао је Грчић.

Уз измештање Колубаре од транспортно-технолошког моста до ушћа Враничине у дужини од 2.600 метара, од чега 1.950 метара преко унутрашњег одлагалишта, у оквиру пројекта изграђени су и бројни инфраструктурни објекти.

екти за бољу будућност

Током лета и почетком јесени настављени су и остали инвестициони послови. На површинским коповима, током редовних годишњих ремонта, обављено је неколико важних сервиса, међу којима су санација „глодара 1“, једног од водећих произвођача угља (први пут урађена у овом обиму после поплаве 2014.) и модернизација „глодара 2000“, на којем је у септембру замењен комплетан управљачки систем.

Упоредо с тим активностима, у оквиру припрема и рашчишћавања терена за „Поље Е“, на нову локацију у Барошевцу из Зеока су премештени неки инфраструктурни објекти „Помоћне механизације“, а неки су поново изграђени.

У међувремену, из Центра за стручне послове ПК „Радњево“ у оснивању стизале су информације о томе да се увелико ради на поступку експропријације. Делови купљеног роторног багера и одлагача пристизали су на монтажни плац на „Тамнава-Западно поље“, а припремана је и документација за изградњу новог насеља Мургаш. Ипак, послови су прави замаха добили крајем октобра, када је добијена дозвола за изградњу рударских објеката, па су отпочели радови на изградњи нове трафостанице.

— Ово је нова фаза у развоју копа. Убрзаћемо истражне радове, јер је у другом кругу планирано прављење 60 бушотина и узимање 1.250 узорак — рекао је тада Владимир Ивош, директор Центра за стручне послове ПК „Радњево“ у оснивању.

За то време, све очи у „Колубари“ биле су упрте у, већ чувени, „зелени“ пројекат, којим ће

у Рударском басену дугорочно бити унапређена технологија откопавања угља и обезбеђен уједначен квалитет.

У оквиру првог пакета комплетираног у октобру 2016. године, за нови БТО систем набављени су роторни багер (капацитета 6.600 кубних метара на сат, који већ постиже одличне резултате), одлагач, систем трачних транспортера и систем напајања електричном енергијом. После тога, екипа извођача и подизвођача преусмерила је сву своју енергију на Пакет Б, који подразумева набавку модерног одлагача за међуслојну јаловину. Бројне активности које су трајале читаве године своју свечану финализацију имале су 28. новембра када је, у присуству Милорада Грчића, в. д. директора ЈП ЕПС, и бројних страних и домаћих партнера, новоизграђена рударска машина са монтажног плаца кренула на своју позицију на „Тамнава-Западно поље“.

— Компанија која континуирано улаже у модернизацију има сигурну будућност. Ова машина има капацитет 12.000 метара кубних на сат и тешка је чак 2.000 тона. Реч је о једном од „чуда“ технике у површинској експлоатацији угља и веома сам задовољан што ће рудари убудуће имати прилику да је користе. Пројектован је тако да може да прихвати и одложи јаловину са сва три багера који је откопавају на „Тамнава-Западно поље“ и знатно ће унапредити процес производње откривке — рекао је Грчић и додао да је реч о инвестицији вредној 18,8 милиона евра, која ће значајно повећати продуктивност највећег површинског копа у „Колубари“.

Као што је и планирано, одлагач је после неколико дана укључен у процес производње. Техничке карактеристике омогућавају поштовање најстрожих стандарда у области заштите животне средине, енергетску ефикасност рада, емитовање знатно мање количине прашине и буке. Одлагач је један од најмодернијих система овог типа, чак и на светском нивоу. Представници немачке компаније, која је била извођач радова, нагласили су да су 30 одсто посла приликом израде и монтаже делова обавиле српске компаније, што гарантује да ће опрема након пуштања у рад имати адекватну контролу и одржавање. Посада се сложила да је одлагач своје бројне добре карактеристике показао већ током транспорта, а одговорни на копу изјавили су да ће уз нову опрему моћи да превазиђу дугогодишње „уско грло“ у производњи.

А. Павловић

Поље „Г“

Последњих дана старе године, као што је било најављивано, почела је производња угља на новом површинском копу Поље „Г“. У његовој експлоатационој зони налази се око 34,6 милиона тона угља изузетног квалитета, а планирани годишњи производни биланси износе између пет и шест милиона тона. Коп има повољан коефицијент откопавања, а сав лигнит који буде произведен биће коришћен у поступку хомогенизације да би се подигао квалитет осталог угља из „Колубаре“ и тако повећала ефикасност термоелектрана.

■ Синдикат радника „Електропривреде Србије“

Конституисан нови сазив Синдиката

Први задатак у овој години је усвајање новог Колективног уговора, након чега следи израда систематизације радних места

Нови сазив Синдиката радника „Електропривреде Србије“ конституисан је на седници одржаној крајем децембра у Рударском басену „Колубара“. Након што је Главни одбор верификовао мандате представницима синдикалних организационих јединица, дефинисани су

најважнији циљеви организације за период који је пред нама.

— Најважнији задатак новог сазива је да направи добар Колективни уговор. Преговори су у току и верујем да ћемо почетком фебруара, када истиче постојећи, имати спреман нови документ — рекао је Милан Ђорђевић, председник Синдиката радника „Електропривреде Србије“.

Ђорђевић је рекао да после усвајања Колективног уговора Синдикат очекује израду систематизације радних места.

— Из систематизације произилази усаглашавање методологије за израду зарада, као и низ других пратећих одредби. То су најважнији послови који су пред нама у наредном периоду — рекао је Ђорђевић.

Председник Синдиката је после конститутивне седнице истакао да у новом сазиву неће бити промена у раду организације,

као и да је Синдикална организација Рударског басена „Колубара“ окосница Синдиката радника „Електропривреде“.

Миодраг Ранковић, председник Синдиката „Колубаре“, искористио је прилику да још једном захвали свим радницима на поверењу и подршци.

— Резултати остварени на јединственим синдикалним изборима одржаним половином децембра за нас су не само успех, већ и велика обавеза. Дужни смо да оправдамо указано поверење и да га што боље искористимо. Оно је ветар у леђа који ће нам, уз знање и искуство које смо до сада стекли, помоћи у борби са предстојећим изазовима — рекао је Ранковић.

Конститутивна седница Одбора Синдиката Рударског басена „Колубара“ одржана је 28. децембра.

А. П.

Узданица и понос „Тамнава“

За добре резултате
пресудни рад
стручњака машинске
и електро струке, али и
међусобно поштовање
и солидарност
свих запослених

Већина рудара слаже се да је Други јаловински систем на „Тамнава-Западном пољу“ најбољи систем за производњу откритке у „Колубари“ и верују да ће тај статус задржати барем још неколико наредних година. Иако се приближава крај прве деценије његовог рада, ова узданица најпродуктивнијег угљенокопа доскоро је била најмлађи јаловински систем у Рударском басену, који је свој „процвет“ доживео након што је, 2010. године, у експлоатацију укључен моћни роторни багер „глодар 3“.

Шеф система Предраг Илић, међу колегама познат по надимку Буца, каже да „ствар“ није само у техничким карактеристикама опреме, већ у екипи која је за њу задужена.

– Наши инжењери електро и машинске струке су изузетни. Сувишно је и говорити о томе колико је за један овакав систем важно да га одржавају врхунски стручњаци. С обзиром на то да више од десет година обављамо овај посао, могу с пуним правом да кажемо да добри производни резултати произилазе, пре свега, из рада квалификованог и преданог кадра. Ове године било је доста проблема на киби и одлагалишту, посебно док у августу, у оквиру ремонта, нисмо завршили реконструкцију којом је систем враћен на место на којем је био пре поплаве 2014. године. Био је то обиман и компликован посао за који смо имали кратак рок, а било нам је потребно много људи и помоћне механизације. У тим условима највише је до изражаја дошла стручност запослених

и тимски дух који пажљиво негујемо. То је једини начин да ствари овде функционишу, јер ништа не зависи од једног човека – објашњава Илић, скромно изузимајући себе када у суперлативима говори о својим колегама.

У његове речи о тимском раду и колегијалности имали смо прилику и сами да се уверимо током посете „одлагачу 2“. Тамо смо затекли посаду из смене А коју су, као и сваког другог дана, чинили багериста, тракиста, надзорник, станичар, мазач, бравар, електричар и помоћни радници.

Зоран Миленковић, багериста из Великих Црљена, један је од двојице запослених који има ту ретку коповску „привилегију“ да своје радно време проводи у кабини.

– Ако се рачунају бенефиције, укупно имам већ 39 година радног стажа. Скоро све то време радио сам по сменама. Напорно је, посебно зими и кад је лоше време, јер има магле и јаких испарења која смањују видљивост и отежавају рад. Срећни смо када смена прође без падавина, посебно без кише, која на копу уме да буде баш незгодна – прича Зоран.

Он каже да је, иако је машина на којој ради дугачка чак 132 метра, временом научио како да њом ефикасно управља.

– Мора човек да увежба како да оваквом справом правилно „рукује“. За посао багеристе потребно је коповско искуство које се стиче постепено, док радиш као пумпар, руковалац станице, тракиста. Одговорност је велика, јер од овог система зависи колико ће бити откритеног угља – рекао нам је багериста и на крају нам се, онако људски, пожалио да „муку мучи“ са радном обућом, пошто његовог броја понекад нема у магацинима.

Током обиласка система упознали смо и Ненада Савића, рударског сменског надзорника, који је задужен за координацију посла и надзор над одлагалиштем. Он нам је потврдио оно што смо на коповима већ много пута чули – слога и будност

„Тамнаве“ скоро целу деценију

у раду неопходни су да не би долазило до хаварија.

— О томе колико смо сви упућени једни на друге говори и податак да сменски рад подразумева да је рудар на копу најмање 23-24 дана месечно. То значи да је тачна честа опаска да више времена проводимо на послу него код куће. Уз то, посада багера долази на посао 30 минута раније и одлази 30 минута касније, што, када се израчуна на годишњем нивоу, износи скоро један цео годишњи одмор. Волео бих да они који умеју да кажу да је овај посао преплаћен дођу и на копу са нама проведу бар један радни циклус — каже Савић и додаје да ноћни рад много утиче на живот и здравље рудара, али да је тим састављен углавном од људи са искуством који су навикнути на тешке услове.

Са њим се сложио и други човек из кабине, тракиста Стеван Радосављевић, онај у кога се на систему гледа и коме се услови за рад „обезбеђују“ са земље. Овај посао ради четири, од укупно 16 година стажа. Дуго

је био помоћни радник и каже да је и тада стицао искуство и „пекао занат“, припремајући се за прелазак на друго радно место. Иако је поштеђен тога да ради на отвореном, Радосављевић каже да су и услови у кабини далеко од идеалних.

За крај приче о Другом јаловинском систему, прилику да каже неколико речи о свом послу имао је и Горан Ивковић, мазач на „одлагачу 2“.

— Моја брига је подмазивање целог багера-одлагача и контрола свих лежајева. Радим само прву смену и то ми одговара, јер имам прилику да срећем већи број људи. Делове багера обилазим и проверавам сваког дана, а сам поступак је на овој машини добро решен, јер постоји централни систем и мало је механизма који се мажу ручно. Принцип је да се мазивом пуни одређени број преса, које даље подмазују склопове — каже Ивковић, чија прича је пример за то како је, када је реч о великим рударским системима, свака карика у послу важна.

М. Димитријевић

■ Са „Тамнаве“ 16,8 милиона тона угља

Историјски рекорд

На површинском копу „Тамнава-Западно поље“, најефикаснијем угљенокопу Рударског басена „Колубара“, у 2017. години остварена је рекордна годишња производња угља. Рудари овог угљенокопа произвели су око 16,8 милиона тона угља, што је највећа годишња производња од 1995. године, када је почела производња лигнита. Претходни рекорд од 14,3 милиона тона забележен је 2013. године.

Новопостављени рекорд има додатну важност, будући да су рудари РБ „Колубара“ успели да остваре завидну производњу само три године после катастрофалних поплава. После потапања копа у мају, производња угља обновљена је крајем 2014. године, а већ

средином 2015. на копу „Тамнава-Западно поље“ завршена је комплетна ревитализација производне опреме.

Захваљујући посвећености запослених производња угља на копу „Тамнава-Западно поље“ сваке године је све већа, стабилнија и ефикаснија.

На површинским коповима „Колубаре“, током 2017. године укупно је ископано око 29,4 милиона тона угља, нешто више од планом предвиђених количина за овај период.

Тренутно је откривено 10,5 милиона тона угља спремих за експлоатацију, што даје додатну стабилност за рад електроенергетског система у предстојећем зимском периоду.

Н. Ж.

У корак са светом

Аутоматизовано управљање део је новог Четвртог БТО система и представља последњу реч технике у овој области

Д а је пре само неколико година диспечерима Поља „Б/Ц“ неко рекао да ће свој рад темељити на поверењу у компјутере, слатко би се насмејали. Али, времена се брзо мењају, па је тако, у оквиру новог Четвртог БТО система, у „Колубару“ уведен модеран начин управљања и то баш такав – аутоматизован и базиран на предностима најмодерније рачунарске опреме.

У новом диспечерском центру у Барошевцу рекли су нам да је потпуна промена система рада у почетку била веома стресна за све.

Ипак, више од годину дана касније, уз много уложеног труда, добре воље и велике жеље да све функционише онако како је предвиђено, сматрају да је циљ остварен.

– Центар, као и остатак система за производњу, последња је реч технике у области површинске експлоатације угља. Електронска веза између њих веома је комплексна и на њој су радили најбољи стручњаци из Рударског басена „Колубара“, који су у овом послу можда најбољи и у целој Србији. Такође, имали смо и консултанте из Немачке, као и извођаче радова задужене да наше идеје спроведу у дело – рекао је Зоран Симић, дипломирани електроинжењер који је био одговоран за електронско повезивање диспечерског центра и трачних транспортера.

Симић објашњава да је систем програмиран тако да ради самостално. За разлику од багера и одлагача, трачни транспортери немају своје руководе – путем видео-надзора прате их и њима управљају диспечери. Уз стални телефонски контакт са посадама багера и одлагача, диспечери покрећу и заустављају систем, а у случају неког проблема извештавају

■ Зоран Симић о предностима новог управљачког система говорио је и на овогодишњем Сајму енергетике

екипу задужену за његово отклањање. Видео-надзор се обавља преко квалитетних високорезолуцијских камера које су постављене дуж трасе. Наш саговорник истиче да је важно то што је на систему примењена и фреквентна регулација, постављени су 35 kV постројења и оптика.

– Никоме није било лако у почетку. Требало је уложити много труда да бисмо дошли до момента у којем се посао одвија беспрекорно. Диспечери су брзо савладали нов начин рада – читавају параметре, прате, анализирају и чине све да се производња одвија поуздано. Најважније је то што нови начин управљања доноси неспоран напредак и драматично повећава ефективност. Томе је знатно допринело и искуство стручњака који су пројектовали и изграђивали систем, а које је предупредило многе проблеме – закључио је Симић.

Подједнако важно било је и искуство диспечера. Једна од њих је Зорица Поповић, која овај посао обавља већ 12 година. Она је раније била руковалац станице и сматра да јој је рад на терену помогао да боље разуме и квалитетније обавља садашња задужења.

– У почетку је било изузетно стресно, јер смо колегиница и ја постале директно одговорне за функционисање трачних транспортера. Ипак, у свакодневним ситуацијама много нам је помогло то што добро знамо шта од одређеног материјала можемо да очекујемо. Преглед свих збивања, који сада имамо на мониторима и екранима, драматично нам олакшава рад. Све је неупоредиво сигурније, јер имамо индикаторе који нас пре него што дође до било каквог застоја или оштећења, прецизно обавештавају шта није у реду. Имамо и разглас којим све раднике на терену обавештавамо да систем

креће у рад, а стално су у приправности и екипе које интервенишу уколико нешто није у складу са параметрима – каже Поповић.

Њена колегиница Марина Ивковић, која је такође постала диспечер после вишегодишњег рада на месту руковоаца погонске станице, слаже се да је драгоцено знање које је тада стекла о коповској производњи и њеним изазовима.

– Већина колегиница прошла је тај пут. То је био најбољи начин да научимо шта је на копу заиста битно и колико тога заправо зависи од наше одговорности. У сменском раду, у овако тешким теренским условима, на крају радног времена најважније је да су сви живи и здрави. Нема секунде у којој је дозвољен пад концентрације и зато је обавеза сваког диспечера да на посао дође одморан и све друго остави испред врата центра – рекла је она.

Обука за рад у новим условима трајала је месец дана. Упркос ефикасности нове опреме, у почетку су сви „кубурили“ са чврсто усађеним коповским навикама и праксом која је важила деценијама.

– Било нам је тешко да прихватимо да ћемо убудуће у потпуности преузети одговорност за покретање система, без телефонске потврде од људи са станица. Знак да је све у реду и да може да се крене сада имамо на екранима. Утицај људског фактора сведен је на минимум, све је у рачунарима који тачно бележе када и која акција је предузета и које су њене последице. Свима нам је био потребан одређени период прилагођавања. Ипак, и у новим условима, најважније је то што одлично сарађујемо и функционишемо као породица са људима који раде на систему. Прво правило је сви за једног, један за све. Било да

Фали нам наш народ

Иако им се већ чини да посао никако другачије није ни могао да се ради, диспечерке се шале да нови систем има и мана.

– Прва и најочигледнија промена у односу на раније је то што се сад неупоредиво мање прича преко телефона. Просто нам фали наш народ. Мада, камере имају и неке zgodне споредне предности – зумирајући терен, недавно смо у блату лоцирале клешта која су бравару испала док је журио на следећу интервенцију – кажу оне.

је у питању машински или електро квар, све екипе раде сложено и испомажу се, јер нам је свима најважније да систем крене што пре и да обезбедимо што већу производњу – каже Марина.

Брига о електроопреми подељена је између две групе, енергетичара који су на систему и електроничара задужених за контролу функционисања комуникација, па прича о управљању Четвртим БТО системом не би била комплетна без разговора са диспечерима електротехничарима. Предраг Марковић и Марко Јосиповић објаснили су нам да је њихов део

посла да „из електроугла“ обављају надзор и анализу система, прате параметре, сензоре, вибрације и температуре и старају се о раду сервер-сале.

– Велику подршку и помоћ док смо се уходавали пружале су нам колегинице диспечерке. Заједно смо савладавали препреке и бивало нам је све лакше сваким даном који је пролазио – кажу они.

Запослени у диспечерском центру највише сарађују са Ненадом Симићем, шефом Четвртог БТО система. Он каже да је нови начин функционисања неупоредиво бољи од

класичног, јер диспечер сада има додатне „очи“ којима прати ситуацију на терену.

– Њихов посао није нимало лак, треба испратити све, остати фокусиран и концентрисан. Током периода прилагођавања свима нам је најтеже било да савладамо психолошки отпор према чињеници да ћемо се убудуће у послу примарно ослањати на рад машине, а не на поверење у човека. То није био нимало једноставан задатак, посебно јер је требало времена и за уходавање самог софтвера и прецизно подешавање свих параметара за наше услове. Кључне заслуге за то што је све урађено како треба припадају електрослужби, која је показала да је веома компетентна и способна да реализује најзахтевније задатке – рекао је Симић и додао да томе у прилог говори и чињеница да је „Колубарина“ екипа приликом изградње система савладала и поступак састављања оптичког кабла, за шта су раније морала бити ангажована трећа лица.

Д. Весковић

Похвале Славиши

Сви наши саговорници инсистирали су да поменемо Славишу Ивановића, електронадзорника на систему, за кога кажу да се највише заложио на аутоматизацији управљања и да је том послу посветио велики део свог времена. Славиша је био спречен да разговара с нама, али од коповских колега добио је очигледно признање за свој допринос послу.

■ Докторска дисертација из области еколошког инжењеринга

Дигитални приказ терена

„Колубара“ добила још
једног доктора наука

На Шумарском факултету Универзитета у Београду докторску дисертацију из области еколошког инжењеринга одбранио је др Милосав Томић, запослен у Сектору за заштиту и унапређење животне средине Огранка РБ „Колубара“. Рад под називом „Анализа антропогених утицаја на природне ресурсе у зони Рударског басена „Колубара“ даљинском детекцијом“ резултат је истраживања која је реализовао аутор, примењујући најсавременије методе очувања животне средине, следећи своју жељу да се специјализује за послове заштите земљишних и водних ресурса, којима се, заједно са својим колегама, свакодневно бави у пракси.

Дисертација полази од тезе да се утицај човека на природне ресурсе може утврдити

даљинском детекцијом, анализом сателитских снимака и фотографија начињених из ваздуха у различитим временским периодима, као и применом модерних географских информационих система и то брже и прецизније него традиционалним методама. Конкретно, обрађен је простор у зони утицаја Огранка Рударски басен „Колубара“ на површини од око 210 квадратних километара и територији 19 насеља општина Лазаревац, Лајковац и Уб и то на пресеку пет временских периода од 1981. до 2015. године.

– Даљинска детекција је поступак осматрања, прикупљања и представљања информација путем система који нису у директном, физичком контакту са испитиваном појавом. Она се заснива на методама које користе електромагнетну енергију као средство за откривање и мерење карактеристика објеката и процеса на Земљи – објашњава Томић.

Када је реч о конкретној примени ове технологије на простор под активним рударско-индустријским делатностима, она се огледа у

отварању могућности за ефикаснију контролу и примену мера санације природних ресурса.

– Поменута метода омогућава стварање дигиталног приказа терена, израду прецизних карата и њихово повезивање са снимцима новијег датума што су, с аспекта очувања животне средине, драгоцене подаци. Ако желимо да идемо у корак са развијеним земљама, неопходно је да прихватимо најсавременије технологије и научна достигнућа која ћемо потрђивати у пракси. То је једини начин да „Електропривреда Србије“ сачува место националног, али и регионалног лидера у делатности којом се бави – каже Томић.

Милосав Томић, нови доктор наука, запослен је од 2007. године у „Преради“, где је најпре радио на месту истраживача у Одељењу за заштиту и унапређење животне средине. Касније је обављао послове важне за управљање индустријским отпадом, а од 2010. у овој организационој целини „Колубаре“ био је инжењер за мониторинг вода. Учествовао је на више научних скупова и аутор је бројних стручних радова.

М. Радосављевић

Пола милиона тона сушеног угља

Улагање у опрему, побољшање квалитета и брига о поверењу купаца и убудуће ће бити приоритети

Погон за прераду, оплеменевање и транспорт угља Рударског басена „Колубара“ остварио је добре резултате у 2017. години, а планирани биланси испуњени су упркос великој реконструкцији коју је радила Железница Србије, а која је знатно отежавала посао. Александар Милићевић, директор Погона, каже да је у 2017. години „Прерада“ остварила биланс од око 500.000 тона сушеног угља, чиме је потврђено да је производња стабилна и континуирана.

– У 2017. је рађена велика реконструкција пруга, што се негативно одразило на број вагона, утицало на испоруку угља купцима и стварало бројне проблеме у организацији посла. Те околности захтевале су посебно ангажовање свих запослених и успех је што смо уз помоћ и разумевање руководства „Електропривреде

Србије“ успели да остваримо планиране резултате – задовољан је Милићевић.

Он је објаснио да је „Прерада“ у протеклом периоду донекле променила технологију рада, јер се показало да је тржиште заинтересованије за неке асортимане него ранијих година.

– Пронашли смо начин да уз минимум улагања одговоримо на те захтеве и тако отворимо могућност већег пласмана угља и повећања добити – рекао је Милићевић и додао да је поред производње сушеног угља, задовољан и реализацијом годишњег плана снабдевања термоелектрана „Никола Тесла“, „Колубара“ и „Морава“.

Од почетка грејне сезоне погон Топлана редовно испоручује потребну количину топлотне енергије Јавном предузећу „Топлификација Лазаревац“, с којим има изузетно добру сарадњу.

– Град ће током читаве сезоне имати довољно енергије за редовно снабдевање. Поуздан рад Топлане, као и свих осталих погона, постигнут је, пре свега, великим залагањем запослених, њиховим знањем, ентузијазмом и посвећеношћу послу. Тимски рад је, као и увек, основа и покретач свих активности – каже Милићевић.

Управо на поуздан рад Топлане усмерен је један од значајнијих инвестиционих пројеката „Прераде“ у 2017. години – изградња новог таложника пепела и шљаке, која је приведена крају последњих дана децембра.

■ Александар Милићевић

Такође, урађен је и генерални пројекат уградње турбина за производњу електричне енергије у склопу саме Топлане, а документ је одобрио стручни савет „Електропривреде Србије“. Ово решење омогућиће да се укупни трошкови за електричну енергију у мрежи „Колубаре“ смање за пет до десет одсто. Посао је у фази израде пројектног задатка и у „Преради“ очекују да реализација почне у 2018. години.

У Топлани је изграђен и нови водозахват, који већ ради и веома је поуздан. На нивоу читаве организационе јединице за прераду угља у протеклом периоду инвестирано је и у пројекат постројења за пречишћавање отпадних вода, а планирано је да улагања у подизање еколошких стандарда буду настављена и током наредне године.

– Недавно је завршен пројекат замене железничког транспорта трачним транспортером на релацији Сува сепарација-Мокра сепарација и очекује нас његова техничка контрола. Реч је о великом помаку и уштеди за „Прераду“, али најважније је да ће бити обезбеђено ефикасније и поузданије снабдевање Сушаре и Мокре сепарације угљем са површинских копова. У Служби за инвестиције тренутно се ради на неколико пројеката за површинске копове. Реализација добро испланираних улагања гарантује будућност погона и то ће нам, уз повећање производње, побољшање квалитета угља и бригу о поверењу купаца, и убудуће бити приоритет – каже Милићевић

Т. Симић

Одговорност и сарадња

Од запослених очекујем да и даље буду одговорни и да прихвате реалност да сваки производни резултат мора бити и економски исплатив. Да бисмо и убудуће постигли добре резултате потребно је да даље унапређујемо већ добру сарадњу са осталим организационим целинама „Колубаре“, менаџментом „Електропривреде Србије“ и Синдикалном организацијом – рекао је Милићевић.

Мајсторске радионице

Радници дају све од себе да што квалитетније ураде сваки посао који им је поверен, а неретко прихватају и изазове

Пред новогодишње празнике обишли смо производни погон „Метала“ са четири радионице, у којима радници свакодневно обављају неколико десетина различитих послова. У двосменском режиму ради се пуном паром, а у случају хитних послова ангажована је и трећа смена. Последњих дана старе године приоритетан посао био је машинска обрада куглибана за „глодар 3“. Како нам је објаснио Иван Недељковић, шеф радионице у којој се обавља тај поступак, машинска обрада стазе кугличног лежаја један је од комплекснијих задатака и траје око два месеца. Ови лежајеви користе се приликом кружног кретања и транспорта сваког багера, а њихов саставни део су и куглични кавези који их штите. Лежајеви се производе и у самој радионици, а највећи део посла одвија се на машини која се зове портална глодалица.

– „Метал“ има једну од највећих радионица овог типа у Србији и убедљиво највећи машински парк. Овде изводимо потпуно заокружени поступак машинске обраде, који веома стручно водимо од почетка до краја. С обзиром на то да је наша основна делатност одржавање опреме на површинским коповима, углавном смо типски „креирани“ за рад на багерском програму и процесним системима везаним за термо и хидроелектране у оквиру „Електропривреде Србије“ – објаснио је Недељковић.

Да бисмо се уверили у његове речи, у обилазак радионице за монтажу, поред празнично украшених радионицких кабина, повео нас је Драган Павловић, управник производње. Затекли смо мајсторе окупиране монтажом котурача за

дизање стреле радног точка на багеру из „Костолца“, што значи да је посао био у завршној фази.

Необична, јаркоцрвена боја због које су се котураче издвојиле у мору машинске опреме, подстакла нас је да Драгану Живановићу, шефу радионицке монтаже, поставимо неколико додатних питања о том машинском послу. Он нам је објаснио да је монтажа котурача комплексна акција која не оставља простора за импровизацију. Поступак почиње демонтажом, која се обавља уз појачане мере безбедности из области противпожарне заштите. Затим су на реду визуелна и мерна контрола стања током којих се уочавају недостаци и, уколико је потребно, ради санација.

– Пакет од девет котурача је склоп пун масти и мора више пута да се пере под притиском и топлотом водом због мерења, пескирања и фарбања. Затим мењамо котраљне лежаје, а котураче се осигуравају и навлаче на шупљу осовину. На крају, контролишу се и проверавају „бацање“ и геометрија, јер коначни резултат мора да буде перфектан – детаљно објашњава Живановић.

Радници „Металовог“ производног погона дају све од себе да што квалитетније обаве сваки посао који им је поверен, па неретко прихватају и изазове. Тако су, недавно, санирали пумпу за хлађење турбина у термоелектрани. Пумпа није скидана од 1968. године.

– До сада нисмо имали посао таквог обима, поготово када је

реч о пумпи. Посебан изазов је то што су поломљени делови ливени од специфичног материјала. За сада, прописан је технолошки поступак режима за заваривање током санације звона – рекао нам је Бранко Бељић, главни технолог за заваривање.

Како поменути поступак изгледа имали смо прилике и сами да погледамо у радионици челичних конструкција. У обилазак овог дела погона, у којем се обављају заваривање и браварски послови, повео нас је Марко Божовић, шеф радионице. Он нам је објаснио да санацију прслина звона пумпе, с обзиром на то да је реч о ливеном материјалу, морају да обаве мајстори који поседују одређене сертификате и, што је подједнако значајно, имају велико искуство.

Зато је овај задатак поверен Дарку Димитријевићу Течином, заваривачу који тај посао обавља дуже од 15 година. Он одлично зна да током поступка никако не сме да жури. Никловим електродама полако се уносе топлота и додатни материјал којим се попуњавају пукотине. Као и сви други послови у рукама „Металових“ мајстора, и овај оставља утисак лаганог задатка.

У празничној, а ипак радној атмосфери у мајсторским радионицама „Метала“ и изазови се прихватају с много ентузијазма.

М. Мијаљевић

Ефикасно управљање енергијом

У току је реализација 16 тачака динамичког плана, након које ће ЕнМС бити укључен у постојећи интегрисани систем управљања у „Колубари“

радна верзија бити надграђена рекапитулацијом мера за унапређење енергетских перформанси система.

Ове активности део су опсежног пројекта чији је циљ да у „Колубари“, у оквиру постојећег Интегрисаног менаџмент система, буде уведен систем управљања енергијом (ЕнМС), базиран на испуњавању захтева Стандарда ISO 50 001. Реализација пројекта отпочела је израдом динамичког плана којим су предвиђене активности организоване у 16 тачака, након чијег испуњења следи процес сертификације система од стране међународно акредитованог сертификационог тела.

Стручни тим је до сада идентификовао подручја значајне употребе и потрошње енергије и спровео испитивање великих потрошача. Утврђено је да је процентуално највећа потрошња електричне енергије остварена на „Површинским коповима“, у организационим целинама „Прерада“ и „Метал“, што је омогућило да буду конкретизовани општи и посебни циљеви система управљања енергијом.

– Израђен је и акциони план за спровођење мониторинга потрошње. Дефинисан је општи циљ да у свим организационим целинама „Колубаре“ буде остварена уштеда електричне енергије и енергената од један одсто – наводи Миладиновић.

Он додаје да су се стручњаци у претходном периоду доста бавили и релевантним законским прописима, радећи на њиховој имплементацији и у саглашавању норми.

Сертификат средином године

Како сазнајемо од Дејана Зекића, руководиоца Сектора за Интегрисани систем менаџмента РБ „Колубара“, овог месеца биће организована едукација и обука за интерне провериваче примене норми Стандарда ISO 5000.

– Дистрибуцијом докумената и упознавањем свих запослених са системом енергетског менаџмента биће створени услови за спровођење прве интерне провере ЕнМС у оквиру интегрисаног менаџмент система. Њени резултати биће основа за анализу и одлуке које ће руководство донети да би омогућило побољшање система и његово прецизније усаглашавање са законским регулативама – објашњава Зекић и додаје да очекује да сертификат буде додељен током друге половине ове године.

– Израђен је мултидисциплинарни приступ који је омогућио квалитетну анализу података које смо добили у годишњим извештајима. Идентификована је и вреднована производња, коришћење и потрошња енергије за претходну и ову годину, на основу чега су дефинисани реални индикатори енергетске перформансе који се односе на специфичну потрошњу – објашњава он.

Поступак подразумева да, у оквиру система управљања енергијом, свака организациона целина понесе део одговорности. Тако су, као део планираних активности, делегиране конкретне улоге енергетским менаџерима. Такође, у току је и креирање система документованих информација ЕнМС, заснованог на усвајању израђених применљивих процедура, упутстава и пажљиво осмишљених специфичних формулара.

У оквиру тачке динамичког плана реализације пројекта која се односи на компетентност, обуку и подизање свести свих запослених и заинтересованих страна о значају ЕнМС за организацију, израђен је флајер „Свест о значају система менаџмента енергијом ЈП ЕПС Огранак РБ Колубара“.

Т. Крупниковић

МЕРЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ

Када је реч о мерама, под енергетском ефикасношћу подразумевају се мере које се примењују у циљу смањења потрошње енергије, нарочито у областима значајног коришћења.

Без обзира да ли је реч о техничким или нетехничким мерама или о променама у понашању, све мере подразумевају исти или чак и виши степен оствареног комфора и стандарда.

КОМПЕТЕНТНОСТ, ОБУКА И СВЕСТ

Свака особа која ради за или у име ОГРАНКА РБ КОЛУБАРА, мора да буде компетентна на основу одговарајућег образовања, обука, вештина или искуства.

СВЕСТ О ЗНАЧАЈУ СИСТЕМА МЕНАЏМЕНТА ЕНЕРГИЈОМ ЈП ЕПС, ОГРНАК РБ КОЛУБАРА

Трошкови енергије у Организацији се често третирају као фиксни. Међутим, правим приступом управљању енергијом у индустрији могуће је остварити значајне уштеде. Енергетска ефикасност у индустрији је прави одговор на све већи финансијски притисак узрокован растом цена енергената, као и потребу да се организација представи јавности и купцима као друштвено и еколошки одговорна.

ЕНЕРГИЈОМ СЕ МОЖЕ УПРАВЉАТИ!

ШТА ЈЕ СИСТЕМ МЕНАЏМЕНТА ЕНЕРГИЈОМ?

- Систем менаџмента енергијом је скуп повезаних процеса који омогућава запосленима различитих одговорности у организацији да побољшавају енергетску перформансу тј. постигну жељене резултате у вези са коришћењем и потрошњом енергије.

КОЈИ СУ ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ ПРИМЕНЕ СИСТЕМА МЕНАЏМЕНТА ЕНЕРГИЈОМ?

- Ефикасније коришћење расположивих извора енергије;
- Смањивање трошкова;
- Унапређење конкурентности и кредибилитета;
- Смањивање негативних утицаја на животну средину;
- Позитиван утицај на радну средину.

КАКО ПОБОЉШАТИ ЕНЕРГЕТСКУ ПЕРФОРМАНСУ?

- Набавком енергетски ефикасних опреме производа и услуга;
- Разматрањем и применом могућности за побољшавање енергетске перформансе приликом пројектовања, модификовања и реновирања опреме и процеса у оквиру система;
- Успостављањем и применом документованих процедура у подручјима значајног коришћења енергије;
- Обезбеђивањем расположивости информација и

неопходних ресурса од интереса за управљање енергијом у циљу доношења одлука базираних на чињеницама;

- Активним учешћем, мотивисаношћу и свештошћу свих запослених који раде за или у име Огранка у побољшавању енергетске перформансе и система менаџмента енергијом.

ШТА СЕ ОЧЕКУЈЕ ОД СВАКОГ ЗАПОСЛЕНОГ У СВОМ РАДНОМ ОКРУЖЕЊУ?

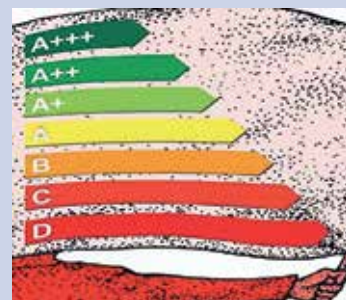
- **ДА ЗНА КОЈИ СЕ ИЗВОРИ/ОБЛИЦИ ЕНЕРГИЈЕ КОРИСТЕ**
Угаљ, електрична енергија, топлотна енергија, горива, технолошка пара, технички гасови, вода.
- **ДА РАЗУМЕ НАЧИНЕ УПОТРЕБЕ ЕНЕРГИЈЕ**
Постројења, машина, алата, осветљења, климатизације, канцеларијске опреме, ...
- **ДА ПРИМЕНЈУЈЕ ПРОЦЕДУРЕ ЗА ОПЕРАТИВНО УПРАВЉАЊЕ ЕНЕРГИЈОМ**
Држање под контролом свих кључних активности у процесу, за које је одговоран.
- **ДА ПРИМЕНЈУЈЕ ОПШТЕ МЕРЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ**
Коришћењем електричних уређаја оптималне снаге;
- Смањивањем употребе осветљења;
- Смањивањем употребе хлађења и загревања просторија;
- Планирањем руте возње и контролисање брзине;
- Подешавањем температуре грејача бојлера до 500 С;

- Подешавањем уређаја за прелазак на режим рада „ниске потрошње“, када се не користе;
- Гашењем светла у просторијама где је то дозвољено.
- **ДА АКТИВНО УЧЕСТВУЈЕ У ПОБОЉШАВАЊУ СИСТЕМА МЕНАЏМЕНТА ЕНЕРГИЈОМ**

Пријављивањем свих иновативних могућности за побољшавање енергетске перформансе.

E-mail: dragan.miladinovic@rbkolubara.rs

ВАША ЗАПАЖАЊА, МИШЉЕЊА И УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОМ РАДУ СУ НЕОПХОДНИ!

Увек много посла

Рад са великим теретима на висини је тежак и ризичан. Најважније је да екипа буде уиграна, јер само тако задатак може да буде обављен безбедно

Машине „Помоћне механизације“, међу којима су булдозери, цевополагачи, рокопачи, дизалице и друге, стална су и неопходна подршка основној механизацији ангажованој на површинским коповима Рударског басена „Колубара“.

Да би производња на роторним багерима, одлагачима и дреглајнима могла несметано да се одвија, потребна је свакодневна помоћ запослених у Радној јединици за експлоатацију дизалица. Они имају на располагању 15 машина, различитих карактеристика. Међу њима су на најбољем гласу машине немачког произвођача „Либхер“, три мање дизалице, носивости 40 тона и једна велика, носивости до 90 тона. Поред дизалица, у возном парку су и два телескопска виљушкар, атестирана за подизање људи на висину од двадесет метара. Сви ови „снагатори“ свакодневно учествују у различитим активностима на „Колубариним“ површинским коповима.

Дизаличари су увек имали много посла, који је тежак, стресан и одговоран. Без њих не би било могуће заменити електромоторе на багерима, отворити и заменити редукторе или санирати оштећења на гуменим тракама. Као и сви остали запослени на коповима, чланови овог тима највише посла имају током сезоне инвестиционих оправки.

Говорећи о својим свакодневним радним обавезама, дизаличари истичу да је рад са великим теретима и на висинама захтеван. Ситуацију додатно компликује повишен ризик, који изазива нервозу и отежава рад са људима. У тим условима, најважније је да

екипа буде уиграна и да добро сарађује, јер је то једини начин да задатак буде обављен безбедно и за људе и за машине.

Милан Клипа, главни пословођа за експлоатацију дизалица, као пример једног од већих послова наводи недавну интервенцију на „глодару 2000“ на површинском копу „Тамнава-Западно поље“.

– На терену су биле ангажоване две наше велике дизалице, носивости 80 и 90 тона. Акција је трајала три месеца и била је велики изазов за све нас. Било је то први пут да је успешно скинут цео редуктор радног точка и то из једног

дела, који је тежак више од 60 тона. Део је, после транспорта, сигурно истоварен на простор за ремонт у „Колубара-Металу“ – рекао је Клипа.

Од свих машина велике носивости дизаличари посебно истичу ону најмоћнију, која може да подигне чак 90 тона. Незаменљива је приликом многих редовних интервенција на основној рударској опреми. Њен ангажман био је неопходан током монтаже свих нових багера, али и за регенерацију старих. Карактеристике ове необичне машине дозвољавају јој да ради и на терену, не само

■ Милан Клипа, главни пословођа

на монтажним плацевима, што је посебно важно у ванредним ситуацијама, у случају да дође до хаварије.

Управо уз њену помоћ, крајем децембра екипа је учествовала у захтевној техничкој операцији изведеној на Новој монтажи.

– Задатак нам је да безбедно „подигнемо“ редукторе и моторе на новим станицама, тешким 22 тоне. Основна функција ове дизалице је управо манипулација специфичним теретима великих габарита. Неке послове изводи самостално, а неке уз помоћ других дизаличних средстава, као што су кранови – рекао нам је Бранко Павловић, један од руковаца.

Милан Клипа објашњава да упоредо са реализацијом конкретних задатака, Радна јединица за експлоатацију дизалица свакодневно брине и о текућем одржавању багера и система на свим коповима огранка РБ „Колубара“. Већина ових послова организована је тако да се ради у дневним сменама, али није реткост да је екипа ангажована и током ноћи, уколико то околности захтевају.

Т. Крупниковић

Премештање мостова

Почетак нове године код нас је у знаку припрема за велики посао измештања дела реке Пештан. Наши људи и машине радиће на премештању мостова на нове позиције. Такође, пред нама су обимне активности везане за припрему отварања новог површинског копа Поље „Е“ – рекао је Клипа.

Подршка производњи

Крај године за запослене у „Колубара-Грађевинару“ обележила је последња фаза премештања објекта „Помоћне механизације“, пројекта који је ово предузеће током протеклих неколико месеци реализовало у сарадњи са РБ „Колубара“. У том периоду, неколико зграда и инфраструктурних објеката, међу којима су најважнији булдожерска радионица, пумпна станица, управна зграда, пралиште за булдожере и магацин, премештени су из Зека на нову локацију у Барошеву да би био ослобођен фронт за радове на будућем површинском копу Поље „Е“.

Саша Радовановић, инжењер грађевинске механизације, каже да су екипе радиле пуном паром, од јутра до мрака.

— На срећу, временски услови у протеклом периоду ишли су нам на руку, па смо све успели да завршимо у предвиђеном року. Највише посла имали смо припремајући саобраћајнице, а велико ангажовање екипа захтевале су и припреме за измештање магацина. Радило се на неравном и влажном терену, који је морао да буде попуњен са доста материјала како би се постигао жељени ефекат — објаснио је Радовановић.

Он је додао да је сав камен потребан за израду тампон-зоне, подлоге, бетонских зидова и пумпе довучен камионима из каменолома у Брајковцу и Непричави. Због обима посла ангажован је велики број радника, којима је подршку пружала бројна грађевинска и транспортна механизација.

Послови

Актуелан посао „Грађевинара“ и РБ „Колубара“ је израда водоводне мреже у селу Зеке. Посао је повезан са откопавањем јаловине на Пољу „Д“. Радници „Грађевинара“ задужени су и за чишћење места на којем је некада била вреочка школа. На врло неприступачном терену ангажовано је четири багера утоваривача и више од десет камиона.

— Пред сам крај године, отпочели смо радове на уређењу и асфалтирању саобраћајница. За сада је завршен пут до управне зграде, дугачак 600 метара — рекао је Радовановић и напоменуо да ће „Грађевинар“ бити задужен за све путеве на новој локацији, чија укупна дужина износи 2,2 километра.

Радомир Милошевић, шеф градилишта на саобраћајницама Поље „Е“ — нова „Помоћна механизација“, најавио је предстојећи посао — израду платоа испред главне булдожерске радионице, површине 5.000 квадратних метара.

— Објект ће бити изграђен од армираног бетона, заједно са шинама, тако да ће бити неопходни ваљак, грејдер, комбинерка, булдожер, као и средства за транспорт каменог материјала, као што су каде и соло камиони — објаснио је Милошевић.

Како су нам одговорни у „Грађевинару“ рекли, у току је изградња комплетног радничког насеља на новоотвореном површинском копу Поље „Г“. На том послу ангажоване су две комби-машине, грејдери и камиони који вуку материјал, а зидање темеља и постављање електромереже је већ започето.

Р. Лазић

Спремите се за излете

Пред рекреација и рехабилитација, које већ годинама успешно реализује у сарадњи са синдикалном организацијом, „Колубара-Турс“ је током протекле године организовала велики број излета и екскурзија за запослене у Рударском басену „Колубара“ и заинтересоване суграђане. Готово сваког викенда у понуди су били обиласци манастира, посете неким од многобројних културно-забавних манифестација широм земље, обиласци великих европских градова, шопинг туре... У понуди су били и организовани одласци на позоришне представе, обиласци природних резервата, као и осмомартовски,

ускршњи и првомајски излети. Година је заокружена организацијом дочека Нове године. У другој половини јануара биће направљен краћи предак, а већ за фебруар и март, чим прође талас хладног времена, у понуди ће се поново наћи једнодневни и вишедневни излети.

Како кажу у агенцији, у фебруару ће сви заинтересовани моћи да одаберу једну од две понуде — одлазак на „Пршутујаду“, или већ устаљену шопинг туру до Новог Пазара. За гурмане свакако је занимљивија традиционална манифестација посвећена чувеном националном специјалитету, која ће бити одржана 4. фебруара у Мачкату, селу између Ужица и Златибора. Овај крај познат је

по сухомеснатим производима и ван граница наше земље и сваке године привуче више од 10.000 посетилаца. Цена аранжмана је 1.300 динара, а плаћање је организовано у пет месечних рата. И шопинг туре за Нови Пазар увек имају својих присталица, па је први овогодишњи полазак организован за недељу 11. фебруара.

Време је и да се размисли о осмомартовком проводу, а агенција ове године има две понуде. Прва је једнодневни излет „Војвођанском равницом“ планирана за недељу, 4. марта, а друга тродневна посета Словачкој, која ће бити организована у периоду од 8. до 11. марта.

М. Радосављевић

Крајем године пристигла нова опрема и одобрено ангажовање још седам ватрогасаца. Екипу очекује пресељење у нови ватрогасни дом, чија је изградња у току

Ватрогасно-спасилачка јединица Лазаревац током 2017. године забележила је укупно 454 интервенције, од чега је 408 било поводом гашења пожара, а 46 на саобраћајним средствима. Иван Поповић, командир чете, задовољан је радом својих колега који, сматра, посао обављају професионално, крећући из ватрогасне станице у рекордном року – само минут после примљеног позива у помоћ.

– Сумирајући статистику на крају године, дошли смо до податка да је просечно време које нам је било потребно за локализацију тих жаришта износило око два и по минута. Комплетну ликвидацију пожара изводили смо у просеку за 15 минута, што спада у ред изузетно брзих реакција – рекао је Поповић.

Према најјавама надлежних, добри резултати овог тима требало би у наредном периоду да буду награђени и подстакнути побољшањем услова у којима обављају овај изузетно одговоран посао. Тако је, крајем 2017. године, за све чланове јединице обезбеђена нова комплетна заштитна униформа. Стигле су

поткапе, шлемови, чизме и остала потребна опрема, а у току ове године требало би да пристигну и нови комплекти радних униформи који се користе у „мирнодопским“ условима.

Ипак, оно што ће највише променити свакодневну радну рутину лазаревачких ватрогасаца је пресељење у нови Ватрогасни дом, чија је изградња увелико у току на Северној магистралу.

– У току су радови на крову и кровној конструкцији. Надамо се и очекујемо да ће комплетан објекат бити завршен наредне године – рекао је Поповић и додао да је велика предност нове зграде то што није у центру града и што је много боље повезана са Ибарском магистралом, па ће екипе брже стизати до свих локација на територији општине.

У међувремену, пристиже и кадровско појачање. Крајем прошле године завршен је конкурс Министарства унутрашњих послова Србије којим је одлучено да јединица у Лазаревцу добије још седам обучених ватрогасаца.

– Они ће се придружити екипи која тренутно броји 34 људи. Важно је напоменути да сви они живе на територији општине, што значи да могу одмах да реагују уколико ситуација то захтева. Иако се мисли да ватрогасци раде само када избије пожар, истина је да правила службе прописују да се теоретска, практична и психо-физичка обука у ватрогасним станицама спроводи сваког дана. Четири командира вода распоређена по сменама и ја, као командир чете, задужени смо за сталну едукацију припадника јединице – објаснио је Поповић.

Ватрогасци кажу да су инциденти који су им током прошле године задавали највише главобоље углавном почињали на отвореном

Едукација школараца

У лазаревачким основним школама у септембру су за ученике четвртог и шестог разреда почела предавања у оквиру пројекта „Основи безбедности деце“, који реализује Министарство унутрашњих послова. Едукацију спроводи ватрогасци и то према утврђеним наставним јединицама „Заштита од пожара“ и „Заштита од техничких и технолошких опасности и природних непогода“. Екипе које обилазе све школе на територији градске општине кажу да деца изврсно сарађују и показују велико интересовање за ову врсту ваннаставних активности.

простору – ливадама и сметлиштима, али да је било и неколико већих пожара на грађевинским објектима. Већина их је гашена водом, мањи део уз помоћ посебног праха или млаза угљен-диоксида. Понекад је ватра на отвореном простору захтевала и употребу посебне опреме – метларица, напртњача и лопата.

Поповић је посебно истакао добру сарадњу са индустријским ватрогасним екипама Рударског басена „Колубара“ и Термоелектране „Никола Тесла“.

– Много нам значи што у критичним моментима, ако је оперативност јединице угрожена, можемо да им се обратимо за помоћ, која ниједном није изостала. То знатно повећава укупну сигурност грађана Лазареваца и околних места – наводи Поповић и додаје да појачану будност ватрогасних екипа током празника тражи честа употреба ватромета и других пиротехничких средстава.

М. Мијаљевић

Дигитални завичај

Лазаревачка библиотека прави дигиталну архиву свих бројева листа „Колубара“, који је пратио развој Рударског басена и града од 1960. године

У оквиру дигитализације завичајне грађе, Библиотека „Димитрије Туцовић“ у Лазаревцу дигитализује лист „Колубара“, интерно гласило Рударског басена „Колубара“, претечу актуелних новина „ЕПС Енергија Колубара“. Од шездесетих година прошлог века, лист „Колубара“ је хроничар развоја Рударског басена, део културног идентитета Лазаревца и локалног историјског наслеђа. Истовремено, он показује међузависност развоја града и колубарског угљеног басена.

Библиотека је у процес дигитализације ушла 2015/16. године. До средине јануара 2018. обрађено је више од 1.000 бројева „Колубаре“, а на сајту постављено око 400 бројева. Требало би да комплетан посао буде завршен наредних месеци. Кликком на опцију Дигитална библиотека на сајту <http://www.bibliotekalazarevac.org> може се бесплатно и без регистрације приступити садржају.

– Колекција не подразумева дигитализовану „Колубару“ у правом смислу речи, већ дигиталне копије изворног документа у форми фотографије, што је корак напред у поређењу са свим претходним. Са могућношћу претраживања, дигитализоване новине биле би нешто друго – казала је Марина Гавриловић, библиотекар у Одељењу стручне књиге.

– Нажалост, садржај није претражив, јер још увек немамо опрему за то, већ радимо са оним што имамо. Ако бисмо чекали сав новац за одговарајућу технологију, посао никада не

Марина Гавриловић у одговорном послу документовања завичајне грађе

бисмо урадили. Задовољни смо постигнутим, а простора за сугестије и исправке свакако има. Када је реч о дигитализацији у Мрежи библиотека Србије, ми смо у златној средини – истакла је Марина Гавриловић, која уз редован посао сама дигитализује грађу.

Поред тога што је један од најбољих начина очувања културног наслеђа, дигитализација продужава и век трајања фонда. Коришћењем копија чувају се оригинали. Приступ информацијама слободан је и доступан све време, при чему више корисника може истовремено користити исти материјал. Цео пројекат превазилази локални ниво, с обзиром на то да је Рударски басен „Колубара“, огранак ЕПС-а, од великог значаја за државу.

– Као једино гласило које је редовно излазило од 1960. године, „Колубара“ је наш једини константни хроничар. Први бројеви везани су углавном за рад басена, али с временом, садржај се богатио и ми данас можемо пратити дух једног доба и развој Лазаревца који је тесно повезан са развојем рударског басена. Можда звучи претенциозно, али ово јесте пројекат од општег значаја. Остављамо нешто за будућност и важно је да што више институција буде укључено – нагласила је Марина Гавриловић, истичући да је библиотека од почетка имала изузетну сарадњу са Одељењем за информисање Рударског басена „Колубара“.

Реакције корисника су позитивне. Најчешће их интересују фото-репортаже, траже своје фотографије или фотографије предака, као и податке о одређеним локацијама. Пажњу привлаче и анегдоте са последњих страница, а нешто се може читати и између редова. Приче о истакнутим Лазаревчанима и старим кафанама тешко се могу наћи у литератури. И уопште, нема много сачуваних докумената те врсте. Стога је „Колубара“ одлична подлога за истраживачки рад.

Осим новина, мало је грађе која се тренутно може дигитализовати, јер је историја града релативно кратка, а морају се поштовати и ауторска права. Грађанима је упућен јавни позив да позајме фотографије, писма и штампани материјал који би на овај начин могао да буде искоришћен. Нажалост, како су библиотекари објаснили, одзив је био слаб.

– Посебно би нам били значајни подаци о Првом светском рату. Трудимо се да, колико је то могуће, пратимо развој нових технологија, јер се потребе и навике читалаца мењају, а библиотека не подразумева само штампани материјал. Лепо је држати се традиционалног носилаца информација, али савремена библиотека мора да пружи информације користећи и нове технологије – додала је Марина Гавриловић.

М. Караџић

Традиција журнализма

„Колубара“ је излазила од септембра 1960. до јула 2015. године. За пет и по деценија постојања објављен је 1.131 број. Током времена, мењали су се период издавања, концепција и дизајн. Због организационих промена у ЕПС-у средином 2015. године гласила дотадашњих привредних друштава замењена су јединственим корпоративним месечником „ЕПС Енергија“. Као део унапређења информисања запослених, а уз уважавање традиције и специфичности огранака у Електропривреди Србије, од новембра 2017. године месечно издају се интерне новине „ЕПС Енергија ТЕНТ“, „ЕПС Енергија Костолац“ и „ЕПС Енергија Колубара“.

Најактивнији читаоци у 2017. години

Крајем децембра прошле године Библиотека „Димитрије Туцовић“ традиционално је наградила своје читаоце који су у 2017. години били најактивнији.

Међу децом до седам година истакли су се Данило Догањић, Урош Томић, Дуња Гајић и Елена Анђелковић. У средњошколској популацији награђена је Магдалена Мађар, а међу студентима Милош Матијашевић. Категорију запослених предводио је Ђоко Гагић, а незапослених Азра Сарић. Породично, највише су читали Ранка, Богдан и Јован Ђорђевић. Као део промоције књиге и читања, бесплатним чланаринама за 2018. годину и књигама награђено је још 30 читалаца у више различитих категорија.

Такође, поклоне су добили и најажурнији корисници огранака Рудовци, Велики Црљени, Јунковац и Степојевац.

Некада живот сам боље изрежира догађаје него што то учине познати редитељи. Један од таквих посебних тренутака десио се средином децембра у Лазаревцу, када се на паркету Спортско-рекреативног центра „Колубара“ појавио Раде Танасковић Тане, жива легенда лазаревачке кошарке и човек који је обележио једну спортску епоху у овом граду.

Трибине са којих се клицало и навијало биле су у том моменту пуне бивших и садашњих спортиста, не само из света кошарке, већ и из свих других спортова, као и бројних суграђана који су дошли да изразе поштовање према Тановом вишедеценијском раду.

Сви они су се присетили детаља из Радовог живота и богате каријере. Пре него што је ушао у неизвесне спортске воде, средином седамдесетих, почео је да ради у Рударском басену „Колубара“ на површинском копу Поље „Д“. У почетку, кошарком се бавио као судија, али сплетом околности повео

Емоције на паркету

је кадetsку екипу на један турнир у Чачку. На изненађење многих, ова селекција освојила је четврто место, одмах иза велике „Црвене звезде“. Од тог тренутка Танов живот кренуо је новим током – у наредне три деценије наизменично је водио кадете или јуниоре, повремено обе селекције у исто време, био је помоћник тренеру првог тима, а у неким периодима и први тренер сениорске селекције, као и тренер женске екипе. Неколико пута се догодило да је био тренер и оцу и сину.

Зато није необично што се поменуте вечери више од 50 његових некадашњих ученика окупило на паркету да одигра ревијалну утакмицу која је била толико „обојена“ емоцијама да је бацила у сенку меч између младе селекције Лазаревца и јуниорске селекције Београда, такође организован у Танову част.

– Невероватан је осећај био наћи се на паркету са бившим саиграчима, тренерима, противницима са баскета и

тренинг утакмица, истинским легендама града, али пре свега добрим људима. Захвалан сам на пруженој прилици да сви пробудимо оно најбоље у себи – рекао је Тане и захвалио удружењу „Ја се бавим спортом, а ти“, које је организовало ову манифестацију у знак поштовања према учитељу многих кошаркашких генерација и дугогодишњем спортском раднику.

Т. Крупниковић

Награде и признања

Пре ревијалне утакмице Танасковић је добио бројне награде од кошаркаша „Колубаре“, које му је уручио тренер Жарко Симић. У име Кошаркашког савеза Београда признање је уручио Бобан Синђелић, а Бојан Синђелић, председник Градске општине Лазаревац, уручио је повељу.

■ Ученици ТШ „Колубара“ пласирали се на вршњачко Светско првенство у рукомету

Ученици Техничке школе „Колубара“ освојили су прво место на Републичком школском такмичењу у рукомету, одржаном средином децембра у Лесковцу. Захваљујући овом успеху ТШ „Колубара“ ће представљати Србију на Светском првенству средњих школа, које се од 21. фебруара до 1. марта одржава у главном граду Катар.

Овај велики успех лазаревачки ученици постигли су под вођством професорке Иване Бачанац, такмичећи се са најбољим екипама из укупно осам средњих школа.

У групи А, поред Лазаревчана, били су ученици средње школе „Григорије Поповић“ из Зубиног Потока, Техничке школе „Зајечар“ и Економско-трговачке школе из

Успех средњошколаца

Врања. Наши млади рукометашаи забележили су све три победе у групи. У финалу су се састали са вршњацима из новосадске Гимназије „Јован Јовановић Змај“.

Финале је било неизвесно. Победа је стигла током последњих десет минута, када су Лазаревчани брзим контрама стекли недостижну предност и после тешке борбе савладали ривале.

Чланови екипе ТШ „Колубара“ били су ученици од прве до треће године – Немања Гашић, Никола Мартиновић, Вукашин Вујошевић, Марко и Мирко Јовановић, Алекса Максимовић, Младен Николић, Немања Ивановић, Душан Јовановић, Петар Биочанин и Александар Ранковић.

Т. Крупниковић

Бомбардовање лазаревачког аеродрома

У оквиру мултимедијалне изложбе представљена сведочанства о догађајима у Лазаревцу током Априлског рата о којима до сада у историјским књигама није било помена

Изложене су до сада јавности непознате фотографије

У архивској грађи и бројним делима написаним о ваздухопловству Краљевине Југославије доскоро нису постојала сазнања о бомбардовању Лазаревца и страдању помоћног аеродрома током Априлског рата 1941. године. Озбиљније истраживање ових догађаја, обележених херојском одбраном Шестог ловачког пука, током које је животе изгубило девет авијатичара, започето је тек претходних неколико година.

Прилику да се упознају са детаљима овог историјског догађаја, Лазаревчани су добили 24. децембра када је у галерији „Савременици“ Центра за културу, отворена мултимедијална изложба аутора др Милорада Ђоковића, дугогодишњег новинара листа „Колубара“. Резултати вишегодишње реконструкције и анализе релевантних архивских извора, насталих из потребе групе стручњака и ентузијаста да помогну у утврђивању истине о страдању припадника краљевске авијације, заинтересованима су представљени симболично на Дан ратног ваздухопловства и противваздушне одбране.

— Упркос настојањима да се сачувају традиција и идентитет минулих столећа, у историји српског народа постоје многи неистражени догађаји, заборављени јунаци, научници и уметници, неизграђена спомен-обележја... Једна од заборављених прича је и ова о судбини помоћног аеродрома код Лазаревца, који је 7. априла 1941. године уништила немачка авијација — рекао је аутор, додајући да је овај пројекат допринос неговану традиције и културе сећања.

Лазаревчани су могли чути да је приликом изненадног бомбардовања, о ком у историјским књигама није било помена, погинуло девет авијатичара — два авио-механичара и седам војника. Сви они били су припадници 602. ескадриле, која је била у саставу 201. тренажне групе Прве ваздухопловне бригаде са командом у Новом Саду. Погинули су авијатичари Лазар Штарбегер, Сента Миленковић, Лазар

Иванчевић, Петар Станојевић, Миодраг Ж. Михаиловић, Лабуд Егић, Тихомир Симеуновић, Кројач Станчеловић и Лука Стојановић, којима је одржано опело у Цркви Светог архангела Гаврила у Шопићу код Лазаревца. Осам авијатичара сахрањено је на лазаревачком гробљу, на којем не постоји спомен-обележје. Изузетак је био Лука Стојановић, чији су посмртни остаци пренети у његово родно место Ћинђуше у општини Бојник.

Немачки извори су први обелоданили да је 7. априла 1941. године формација „Ју-87“ бомбардовала помоћно летиште код Лазаревца, где је уништен или тешко оштећен велики број југословенских школских авиона на земљи. Једини траг постојања аеродрома у Лазаревцу било је сећање старијих Лазаревчана и улица са погрешним називом — Улица шест авијатичара.

Окупљенима је приказан документарни филм под називом „Смрт девет авијатичара“, чему је претходио монолози глумца Александра Трмчића у улози pilota краљевске авијације Југославије Милоша Жунића, који је као припадник славног Шестог ловачког пука погинуо током бомбардовања од стране немачке авијације.

— Надам се да ће изложба подстаћи надлежне институције да обележе место почивања трагично настрадалих авијатичара, међу којима је и мој отац. Спомен-обележје које ће нас подсећати, да не заборавимо — рекла је Злата Кордић, ћерка страдалог pilota Лабуда Егића, захваљујући организаторима на труду који су

уложили да са ових догађаја буде уклоњен вео заборав.

Допринос реализацији овог пројекта дала је Организација резервних војних старешина општине Лазаревац на челу са Браниславом Аночићем, који је искористио прилику да подсети да је 1912. године Краљевина Србија била међу 15 држава у свету које су имале своју авијацију. Говорио је и Златомир Грујић, пуковник авијације у пензији и аутор више дела о Априлском рату, који је истакао да ће ови подаци и архивска грађа употпунити историју српског и југословенског ваздухопловства.

На паноима са фотографијама у другом делу изложбе представљена су и сведочанства о разарању преносних и енергетских постројења „Електропривреде Србије“ током бомбардовања 1999. године.

Планирано је да изложба буде одржана и у Дому војске у Београду и Дому ваздухопловства у Земуну.

Т. Симић

Бројне званице

Изложби су присуствовали представници Војске Србије на челу са потпуковником Сашом Атанасијевићем, кадети Војне академије, Златомир Грујић — пуковник авијације у пензији, Бранислав Аночић — пензионисани пуковник, Злата и Љубиша Кордић — ћерка и унук Лабуда Егића, једног од авијатичара погинулих на лазаревачком аеродрому, као и бројне друге званице.

/// Фото: М. Цвијетић

CIP – Каталогизација у публикацији
 Народна библиотека Србије, Београд 658(497.11)(085.3)
 [Електропривреда Србије Енергија Колубара] **ЕПС Енергија Колубара** / главни и одговорни уредник Ана Павловић. -
 2017, бр. 1 (нов.) - . - Лазаревац : Електропривреда Србије, 2017- (Београд : Службени гласник). - 25 стр
 Месечно. - Је наставак: Колубара (Лазаревац) = ISSN 1451-2890
 ISSN 2560-5143 = ЕПС Енергија Колубара
 COBISS.SR-ID 250299404

